

PERGAM

KONFEDERACIJA SINDIKATOV
S L O V E N I J E

MINISTRSTVO ZA FINANCE

Župančičeva 3

1000 Ljubljana

gp.mf@gov.si

KABINET PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva ulica 20–25

1000 Ljubljana

gp.kpv@gov.si

Ljubljana, 16.8.2022

Zadeva: Pripombe Konfederacije sindikatov Slovenije – PERGAM (KSS PERGAM) na predlog sprememb Zakona o dohodnini, Zakona o trošarinah, Zakona o davčnem postopku in Zakona o finančni upravi v javni obravnavi

Spoštovani,

V KSS PERGAM smo proučili predlog sprememb davčnih zakonov, ki so bili članom ESS posredovani dne 1.8.2022, ko so bili posredovani tudi v javno razpravo.

Uvodoma ugotavljamo, da gre pri predmetnih predlogih za vsebino, ki spada med temeljna področja delovanja ESS, ki bi zato predloge moral obravnavati, glede na določila Pravil o delovanju ESS pa bi ESS moral biti vključen v pripravo predlogov še pred začetkom javne razprave. V KSS PERGAM zato pričakujemo, da bodo predlogi zakonov z davčnega področja, zlasti predlog sprememb in dopolnitev Zakona o dohodnini, obravnavani tako na strokovnem odboru ESS za finance in gospodarstvo, v pristojnost katerega sodijo, kot tudi na sami seji ESS, in sicer še preden bo prišlo do sprejema predlogov na seji vlade.

Ker se zaposlenih in ostalih skupin prebivalstva tiče predvsem predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini, ki tudi pomembno posega na njihov socialno ekonomski položaj, se v nadaljevanju osredotočamo predvsem na predmetni predlog.

V KSS PERGAM smo pričakovali poseg v zadnjo sprejeto novelo Zakona o dohodnini, za katero smo že v postopku priprave in sprejemanja opozarjali, da je javnofinančno nevzdržna, saj ne predvideva nadomestitve izpada davčnih prihodkov iz naslova dohodnine z davčnimi prihodki iz kakšnih drugih naslovov in posledično ni javnofinančno nevtralna. Prav tako smo opozarjali na bistveno večje koristi

sprejetih sprememb za tiste z najvišjimi prejemki v primerjavi s tistimi, ki prejemajo nižje ali najnižje prejemke, zlasti v povezavi z zniževanjem davka na kapitalske dobičke, ki jih prav tako v pretežni meri prejemajo prav tisti z že tako nadpovprečnimi prejemki. Vse tedaj uveljavljene rešitve sicer niso bile slabe, med drugim je zadnja novela Zakona o dohodnini prinesla ponovno usklajevanje davčnih olajšav in mej dohodninskih razredov z inflacijo, za kar smo si v KSS PERGAM prizadevali že vse od novele ZDoh, ki je z davčnim letom 2014 usklajevanje odpravila.

Ne glede na navedeno smo zlasti glede na visoke davčne prilive v zadnjem obdobju in glede na visoko raven inflacije v letih 2021 in 2022 pričakovali, da bo nova vlada bistveno več napora vložila v iskanje novih javnofinančnih virov, zlasti s področja obdavčitve kapitala, s katerimi bi poskušala nadomestiti izpad, do katerega bi prišlo zaradi postopnega dviga splošne olajšave pri dohodnini in bi učinke slednje, zlasti za srednji sloj, zlasti za zaposlene s plačo okrog ene do dveh povprečnih plač, skušala v čim večji meri ohraniti, ob javnofinančni nevtralnosti.

Pozdravljamo sicer vrnitev stopnje dohodnine v najvišjem davčnem razredu nazaj na 50%, povišanje cenzusa za pridobitev dodatne davčne olajšave in novo posebno davčno olajšavo za mlade s sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, vendar kot navedeno menimo, da se premalo pozornosti namenja srednjemu sloju, zlasti zaposlenim s plačo okrog ene do dveh povprečnih plač. Vsekakor je prav, da se primarno tudi z davčno politiko pomaga najšibkejšim skupinam v družbi, kljub temu pa menimo, da bi bilo potrebno med rešitve vključiti tudi določeno dodatno razbremenitev zaposlenih s plačami, višjih od minimalne, zlasti tudi zato, ker so med prejemniki med eno in dvema povprečnima plačama v RS tudi zaposleni, ki so v podjetjih (in javnih zavodih) ključni in najbolj produktivni kadri.

Ob navedenem upočasnjenem in zaustavljenem poviševanju splošne davčne olajšave je nerazumljivo, da se predlog praktično ne dotika ureditve normiranih samostojnih podjetnikov, pri katerih davčna obravnava njihovih prihodkov predstavlja izjemno nelojalno konkurenco zaposlenim po pogodbi o zaposlitvi na eni strani in neutemeljen izpad davčnih prilivov iz naslova dohodnine na drugi strani. Na ta način se dejansko spodbuja prehode iz redne zaposlitve v samostojno podjetništvo, z vsemi negativnimi učinki, ki jih to prinaša za družbo in javne blagajne.

V KSS PERGAM smo si do zadnje novele Zakona o dohodnini že več let, vse od ukinitve indeksacije v Zakonu o dohodnini, prizadevali za njeno ponovno uvedbo, zato nasprotujemo ukinitvi avtomatičnega usklajevanja olajšav in zneskov letnih davčnih osnov z inflacijo, zlasti v času izrazito visoke stopnje rasti cen življenjskih potrebščin in še posebej odločitvi, da uskladitev v letu 2023 sploh ne bo, saj to pomeni dejansko postopno povečevanje davčne obremenitve dohodkov zaposlenih, ki ob 10 in več % inflaciji na letni ravni ni zanemarljiva. Res je sicer, da se s predlogom novele Zakona o dohodnini višina davčnih olajšav (vsaj nekaterih) določa na novo in gre za višine, ki bodo veljale za davčno leto 2023, kar pa ne velja za meje dohodninskih razredov, ki ostajajo nespremenjene. Prehod na ureditev pred zadnjo novelo sicer predvideva obvezno uskladitev v primeru, da inflacija preseže 1,03%, vendar višina uskladitve tudi za ta primer ni predpisana in je lahko tudi bistveno nižja od inflacije, kar je po našem prepričanju neustrezno.

Po našem mnenju bi bilo ustrezno, da bi bili tudi prejemki iz kapitalskih dobičkov obdavčeni primerljivo kot prejemki iz dela, zato pozdravljamo odločitev o višji obdavčitvi najemnin, pričakujemo pa tudi bistveno večjo aktivnost pri nadzoru oddajanja nepremičnin na črno, predlagamo pa razmislek o shemi oblikovanja najemnega stanovanjskega fonda, katerega upravljalec bi oddajal v najem stanovanja, ki bi ostala v lasti posameznikov, ki svoje nepremičnine želijo oddati, obdavčitev najemnin v takšnem primeru pa bi bila lahko bolj stimulatívna, da bi spodbujala takšne oblike zagotavljanja najemnih stanovanj na trgu.

Podajamo tudi predlog spremembe 44. člena Zakona o dohodnini. V KSS PERGAM pričakujemo, da bo sprejeta ustrezna sprememba davčne obravnave nadomestila za uporabo lastnih sredstev pri delu na

domu, ki je po našem prepričanju trenutno neživljenjska, nepravilna in neustrezna. Na eni strani namreč praktično onemogoča pavšalno dogovarjanje o višini nadomestila, saj višino neposredno povezuje z izračunom realnih stroškov, hkrati pa najvišje nadomestilo omejuje s 5% povprečne mesečne plače delavca, kar pomeni, da je povsem neutemeljeno najvišje nadomestilo različno od posameznika do posameznika glede na njegovo plačo, kljub temu, da morda v višini stroškov ni nikakršne razlike.

Zato je bila že ob pripravi PKP7 tripartitno usklajeno besedilo spremembe tega člena, ki pa ga takratna Vlada kasneje ni uvrstila v zakonske spremembe. Naš predlog ostaja enak takratnemu, 10. točka prvega odstavka 44. člena Zakona o dohodnini naj se spremeni tako, da bo glasila:

»10. nadomestilo za uporabo lastnih sredstev pri delu na domu v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, pod pogojem, da je določeno s posebnimi predpisi ali na podlagi kolektivne pogodbe oziroma splošnega akta delodajalca, da gre za sredstva, ki so značilna, nujna in običajna za opravljanje določenega dela – do višine 5 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji. Dejanske stroške, ki so višji od zneska iz prejšnjega stavka, je mogoče uveljavljati na podlagi dokazil.«

V KSS PERGAM smo več pričakovali tudi od spremembe Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih prejemkov iz delovnega razmerja, v kateri bi bilo potrebno vse zneske uskladiti z inflacijo v več kot 10 letnem obdobju, odkar so bili ti zneski nazadnje določeni, ne zgolj nekaterih in ne zgolj za del inflacije v omenjenem obdobju. Tako pričakujemo višje neobdavčene zneske tako povračila stroškov prevoza na delo in z dela ter za prehrano med delom, kot tudi drugih prejemkov iz delovnega razmerja, kot so solidarnostna pomoč, jubilejna nagrada, odpravnina ob upokojitvi, dnevnic, terenski dodatek, nadomestilo za ločeno življenje ter plačila vajencem, dijakom in študentom, pri katerih bi pri uskladitvi zneskov morali upoštevati inflacijo od datuma, ko so bili predmetni zneski uveljavljeni oziroma nazadnje usklajeni.

V KSS PERGAM pričakujemo, da bodo predlogi davčnih zakonov obravnavani v okviru Ekonomsko socialnega sveta in da bo vlada upoštevala stališča in predloge socialnih partnerjev, ki bodo tam predstavljeni, kar velja tudi za stališča in predloge, ki jih bo v zvezi s tem oblikovalo predsedstvo KSS PERGAM. Prav tako pričakujemo nadaljnje usklajevanje in dodatne spremembe Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov.

Lep pozdrav,

Jakob Počivavšek
Predsednik
KSS PERGAM